

"ÄR KYRKOMUSIKEN BARA PAUSMUSIK?"

Den moderna musiken och kyrkan verkar ha ett problematiskt förhållande till varandra. Vår egen tids musik åtnjuter ingen självklar hemortsrätt i kyrkan utan betraktas som ett exklusivt inslag. För att belysa detta ämne låter här tonsättaren Staffan Storm sig intervjuas av organisten Iver Livendahl. Utfrågandet ägde rum hemma hos tonsättaren 1 maj över några koppar grönt te. Staffan kastade ut följande brandfackla.

"Många av kyrkans texter är komplicerade och innehållsrika. Musiken som kopplas till dessa texter måste vara så beskaffad att den väcker människors reaktioner och inbjuder till tankeverksamhet. En till behaglig bakgrund reducerad musik duger inte. Ny musik där de viktiga frågorna ställs kan man inte vara likgiltig inför. Kyrkan borde ta musiken mer på allvar."

Det låter ju bra Staffan, men varför har inte den moderna konstmusiken framgång i kyrkans arbete?

Om musikern inte upplever det nya och obekanta som spännande utan som ett hot väljer denne kanske mer hanterbar, traditionell musik. Den sociala aspekten, att musiken ska vara "trevlig", har kanske betonats mer. Det sammansatta i musiken ses inte som en tillgång, men musik är till sin natur mångtydig och svårgripbar. Den ställer ibland stora krav på den som framför den och också på den som är lyssnare.

Vad kan tonsättare tillföra kyrkomusiken?

Allt från nykomponerad musik till nya infallsvinklar på kyrkans bruksmusik t. ex. psalmerna. En ny harmonisering av en psalm kan ge en ny infallsvinkel på dess text. Sedan kan man också vända på frågan: Vad skulle kyrkan vilja att tonsättarna tillförde? En dialog om detta skulle kunna bli mycket spännande!

Hur är musik i nuvarande psalmboken?

Visa och koral dominerar. Vår tids konstmusik är ytterst marginellt representerad. Inte heller är populärmusiken - rock/pop-traditionen som hörs överallt annars - representerad.

Varför för ofta församlingssången en tynade tillvaro i kyrkorna?

Det är inte bara psalmsången som gör det. Det gäller nog allt sjungande - i alla fall utanför det egna badrummet! Fram till 70-talet hade folk en visrepertoar och det sjöngs t ex mer i skolorna. Kanske har den kommersiella musikindustrin medverkat till vi blivit rädda för att sjunga. Med dagens perfektionistiska inspelningsteknik följer orealistiska ideal och krav på hur levande musik ska låta. Man blir rädd för att sjunga eller spela "fel".

Vad kan man göra åt det?

Vill man att folk ska kunna sånger så måste de någon gång läras ut. Om fler blev engagerade och ville dela med sig på det sättet skulle det bidra till en mer levande kultur med många personligheter. Konst som i dag känns levande har skapats i brytningen mellan olika kulturer och individer som inte varit rädda för att framföra sina synpunkter.

Är kyrkan mer benägen att spegla populärmusiken och vända sig bort från en månghundraårig luthersk tradition?

Går inte det i vågor? I vissa tider söker man sig mer till traditionen och i andra så handlar det mer om att bryta med det gamla.

Finns det ytterligare skäl till att det är så lite konstmusik i kyrkan?

Den nya konstmusiken är satt på undantag i inte bara i kyrkan utan också i samhället i övrigt. Tyvärr - för den borde kunna vara en viktig ingrediens i det pluralistiska, mångkulturella samhälle som vi alla är en del av. Ett ömsesidigt spel bidrar till det. När det just gäller kyrkomusik kan man tänka sig att tonsättare, liksom alla konstnärer, visserligen är upptagna av existentiella frågor, men samtidigt saknar man intresse för kyrkans lära. Många föredrar att komponera konsertmusik, t ex för symfoniorkester. Samtidigt råder, som sagt, stor passivitet hos musiker att söka upp den nya musiken. Fortfarande har t ex Stravinskys kyrkomusik har inte vunnit ankläng i kyrkan. Stycken som "Canticum Sacrum", "Threni" och "Requiem Canticles" är helt ohörda där. Och detta är musik av en av de riktigt stora (relativt) moderna tonsättarna!

Du håller på med ett stycke som jag kommer att framföra trettondedag jul i Höör mellan den gammaltestamentliga texten och episteln. Det ska bli spännande och höra hur din musik förhåller sig till texterna.

Ja - det tycker jag med! Ännu har jag knappt hunnit börja tänka på det mer i detalj. Jag har ett par andra kompositioner som måste bli färdiga först. Men det blir en intressant och inspirerande uppgift att lösa!